

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/24/2019
Identifikačné číslo spisu:	7614010530
Dátum vydania rozhodnutia:	16.04.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Paluda
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7614010530.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci obvineného F. Š. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a iné, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 16. apríla 2019 v Bratislave, o dovolaní obvineného F. Š. proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 7. novembra 2014, sp. zn. 1T/79/2014, takto

rozhodol:

Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku navrátenie lehoty na podanie dovolania sa obvinenému F. Š. nepovoľuje.

Podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. Š. sa odmieta.

Odôvodnenie

I.

Konanie predchádzajúce dovolaniu

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 7. novembra 2014, sp. zn. 1T/79/2014, bol obvinený F. Š. uznaný za vinného zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona a z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 23. januára 2014 v čase okolo 14.30 hod., na mieste verejnosti prístupnom - na ulici E. pri križovatke s ulicou K. v Spišskej Novej Vsi, zastavil poškodenú E. U., nar. X. T. XXXX, bytom Q. Z. V., ul. E. XX, pričom ju opakovane žiadal, aby mu dala presne neurčenú sumu peňazí a po tom, ako mu poškodená opakovane povedala, že mu peniaze nedá, tak obvinený ju dlaňou udrel po tvári a následne jej z ľavého pleca začal trhať kabelku, ktorú si však poškodená aktívne bránila, avšak, nakoľko bol obvinený silnejší tak túto kabelku jej vytrhol, otvoril a z kabelky si vybral peňaženku, z ktorej zobral sumu 7,- eur, keď mu vravela, že zavolá políciu, z ruky jej vytrhol mobilný telefón, z ktorého vybral SIM kartu „Tesco mobile“ a mobilný telefón poškodenej vrátil bez SIM karty, v hodnote 2,- eurá, čím spôsobil poškodenej E. U. škodu 7,- eur.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 188 ods. 1 Trestného zákona, § 41 ods. 1 § 38 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. h) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona súd obvinenému výkon tohto trestu podmienenečne odložil a zároveň mu uložil probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona súd obvinenému uložil skúšobnú dobu v trvaní 3 (troch) rokov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. g) Trestného zákona súd obvinenému uložil povinnosť podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom alebo iným odborníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného zákona súd obvineného zaviazal zaplatiť poškodenej E. U., nar. X. T. XXXX v Q. Z. V., trvale bytom Q. Z. V., E. č. 3142/11, škodu vo výške 7,- eur.

Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť dňom vyhlásenia, t.j. 7. novembra 2014, pretože obvinený ako aj prokurátor sa po vyhlásení rozsudku vzdali práva na podanie odvolania.

II.

D o v o l a n i e

a vyjadrenie k nemu

Proti citovanému rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves podal obvinený F. Š. dňa 15. októbra 2018 dovolanie najskôr vlastným písomným podaním, doručeným Okresnému súdu Spišská Nová Ves 16. októbra 2018, následne aj prostredníctvom obhajcu JUDr. Františka Pitoňáka podaním z 20. februára 2019 z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku spolu so žiadosťou o navrátenie lehoty na podanie dovolania.

Vo vlastnom písomne podanom dovolaní obvinený uviedol, že už pri svojom prvom výsluchu žiadal orgány činné v trestnom konaní o vypočutie svedkov prítomných pri údajnom skutku, ktorí by preukázali jeho nevinu, čo mu však bolo zo strany orgánov činných v trestnom konaní odopreté. Navyše, poškodená údajne navrhla vypočuť svedkov, ktorí pri údajnom útoku ani vôbec neboli, pričom orgány činné v trestnom konaní obvinenému zatajili existenciu týchto svedkov a neumožnili mu ich kontradiktórne vypočuť, hoci obvinený o to opakovane žiadal. Obvinený taktiež už pri svojom prvom výsluchu v procesnej pozícii svedka žiadal, aby mu orgány činné v trestnom konaní dali možnosť zvoliť si obhajcu, na čo mu však bolo len oznámené, že to nebude potrebné, pretože sa nič nestalo, len podá vysvetlenie. Až pri ďalšom výsluchu sa obvinený dozvedel, že je obvinený z lúpeže. Na základe uvedeného má obvinený za to, že jeho výsluch, ktorý bol vykonaný bez prítomnosti obhajcu, nemožno v trestnom konaní použiť, pretože ide o nezákonne vykonaný dôkaz.

Obvinený v podanom dovolaní ďalej uviedol, že orgány činné v trestnom konaní ho presviedčali, že nemá zbytočne platiť obhajcu a po tom, keď obvinený opakovane trval na tom, že si chce zvoliť obhajcu, orgány činné v trestnom konaní ho spúťali, rasisticky ho ponižovali a fyzicky ho napadli.

Zároveň ďalším podaním doručeným toho istého dňa ako dovolanie obvinený požiadal o navrátenie lehoty na podanie dovolania, ktoré odôvodnil tým, že v konaní bolo závažným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu, nevedel, aké má práva, pričom až vo výkone trestu odňatia slobody si prečítal Trestný poriadok a zistil, že orgány činné v trestnom konaní porušili jeho právo riadne sa obhajovať. Z tohto dôvodu požiadal o navrátenie lehoty na podanie dovolania, aby mal spravodlivé konanie.

V dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu obvinený k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zopakoval, že od začiatku prípravného konania nemal obhajcu, orgány činné v trestnom konaní ho nepoučili o možnosti zvoliť si obhajcu, zneužili jeho neznalosť a závažným spôsobom ho uviedli do omylu tým, že ho presvedčili o tom, že obhajcu nepotrebuje, aj keď obvinený

opakovane trval na tom, že obhajcu chce, pretože v jeho prípade existoval dôvod povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku. V nadväznosti na opakovanú žiadosť obvineného o ustanovenie obhajcu ho orgány činné v trestnom konaní spúтали a fyzicky a slovne ho ponižovali s rasovým podtextom.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku odôvodnil obvinený tým, že orgány činné v trestnom konaní mu od samotného počiatku trestného konania bránili vo vyjadrení sa k vykonaným dôkazom, pričom aj keď obvinený navrhol vykonať niekoľko dôkazov (výpisy hovorov, výpisy SMS správ, výsluch svedkov X. Š., E. O. a A. O.), orgány činné v trestnom konaní ich nevykonali napriek tomu, že podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku majú postupovať tak, aby bol náležite zistený skutkový stav veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie a s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech tak, aby súdu umožnili spravodlivé rozhodnutie. Všetky dôkazy navrhované obvineným orgány činné v trestnom konaní zamietli s poukazom, že tieto dôkazy nie sú dôležité, hoci na druhej strane vypočúvali svedkov, ktorí pri skutku ani neboli a pri svojich výpovediach zavádzali, navyše, obvinený ani nebol prítomný pri ich výsluchoch, hoci na to mal právo. Obvinený ďalej uviedol, že orgány činné v trestnom konaní sfaľovali jeho podpis na zápisnici o výsluchu zo dňa 27. mája 2014, na základe čoho požiadal o objasnenie tejto skutočnosti grafológa, avšak ani toto mu umožnené nebolo, pričom v ďalších prípadoch ho orgány činné v trestnom konaní na základe fyzického alebo psychického nátlaku donútili podpísať aj také listiny, ktoré obvinený podpísať nechcel, pričom mu ich predtým nedovolili ani prečítať. Z uvedeného je podľa obvineného zrejmé, že prvostupňový súd vychádzal pri uznaní viny obvineného z dôkazov, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom, boli teda procesne neúčinné, čo malo za následok, že obvineným vykonané vyhlásenie o vine nemalo byť zo strany súdu prijaté, pretože k nemu neexistoval zákonný podklad v podobe zákonných dôkazov. Navyše, aj samotné vyhlásenie o vine urobil obvinený pod nátlakom, čo uviedol už vo svojom návrhu na povolenie obnovy konania, pričom o práve na podanie dovolania nebol nikým poučený a dozvedel sa o ňom až z väzenskej knižnice, kde zistil, že boli porušené jeho práva.

Napokon, vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že rozhodnutie prvostupňového súdu je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, pretože skutok mal byť správne kvalifikovaný možno ako krádež a nie ako lúpež.

Na základe uvedených skutočností obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil, že rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 7. novembra 2014, sp. zn. 1T/79/2014, bol porušený zákon v ustanovení § 188 ods. 1, § 364 ods. 1 písm. a), § 41 ods. 1, § 38 ods. 2, § 51 ods. 1, ods. 2, ods. 4 písm. g) Trestného zákona a § 37 ods. 2, § 284 ods. 1 Trestného poriadku v neprospech obvineného F. Š.. Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 7. novembra 2014, sp. zn. 1T/79/2014, vo výroku o vine a treste ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili svoj podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Spišská Nová Ves, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol.

Obvinený zároveň požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o navrátenie lehoty na podanie dovolania, pretože ako už uviedol aj vo svojich predošlých žiadosťach o navrátenie lehoty, nie je „vyučení advokát“, pri vyhlásení viny na prvostupňovom súde nevedel, aké má práva, nikto ho o nich nepoučil a rovnako tak nevedel o tom, že má právo podať proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves dovolanie, keďže o tomto práve sa dozvedel až po tom, ako mal možnosť ísť do väzenskej knižnice, kde si naštudoval Trestný poriadok a zistil, že boli porušené jeho práva.

K dovolaniu obvineného sa podaním z 1. apríla 2019 vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves (ďalej len „prokurátor“), ktorý uviedol, že obvinený F. Š. prevzal rozsudok Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 7. novembra 2014, sp. zn. 1T/79/2014, dňa 12. novembra 2014, kedy mu začala plynúť trojročná lehota na podanie dovolania v zmysle § 370 ods. 1 Trestného poriadku. Keďže je

zjavné, že dovolanie bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty, existuje dôvod na jeho odmietnutie podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku. Navyše, obvinený nepodal proti rozsudku Okresného súdu Spišská Nová Ves odvolanie, čím nesplnil jednu z podmienok dovolania podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Žiadosť obvineného o navrátenie lehoty na podanie dovolania, odôvodnenú tým, že obvinený sa mal o možnosti podať dovolanie dozvedieť vo väzenskej knižnici, považoval prokurátor za nedôvodnú, pretože lehota stanovená zákonom je podľa jeho názoru dostatočná a obvinenému vo výkone jeho práv nebránila žiadna vážna prekážka.

Z týchto dôvodov považoval prokurátor podanie dovolania obvineným za nedôvodné a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací postupom podľa § 382 písm. a), písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného F. Š. odmietol.

III.

Konanie pred dovolacím súdom

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané oneskorene, pričom nemožno vyhovieť ani žiadosti obvineného o navrátenie lehoty na podanie dovolania.

Podľa § 370 ods. 1 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v neprospech obvineného, možno ho podať do šiestich mesiacov od doručenia rozhodnutia súdu prokurátorovi. Ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, možno ho podať do troch rokov od doručenia rozhodnutia obvinenému; ak sa rozhodnutie doručuje obvinenému aj jeho obhajcovi alebo zákonnému zástupcovi, plyní lehota od toho doručenia, ktoré bolo vykonané najneskôr.

Podľa § 63 ods. 4 Trestného poriadku lehota určená podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa skončí uplynutím toho dňa, ktorý svojim pomenovaním alebo číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom sa stala udalosť určujúca začiatok lehoty. Ak chýba tento deň v poslednom mesiaci lehoty, končí sa lehota uplynutím posledného dňa tohto mesiaca.

Podľa § 64 ods. 1 Trestného poriadku ak obvinený, jeho obhajca, poškodený alebo zúčastnená osoba zmešká z dôležitých dôvodov lehotu na podanie opravného prostriedku, povolí jej orgán, ktorému patrí rozhodovať o opravnom prostriedku, navrátenie lehoty. O navrátenie lehoty môže oprávnená osoba požiadať do troch dní od odpadnutia prekážky. Ak nebol opravný prostriedok ešte podaný, je potrebné ho so žiadosťou spojiť. Ak ide o odvolanie proti rozsudku, možno odvolanie odôvodniť ešte v lehote ôsmich dní od doručenia uznesenia o povolení navrátenia lehoty.

Ustanovenie § 370 ods. 1 Trestného poriadku upravuje lehotu na podanie dovolania tak, že ak sa podáva dovolanie v prospech obvineného, lehota na jeho podanie je trojročná a začína plynúť od posledného doručenia napadnutého rozhodnutia obvinenému, resp. obhajcovi. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že obvinenému F. Š. bol rozsudok prvostupňového súdu doručený 12. novembra 2014 (č.l. 141 spisu), čo s poukazom na znenie § 370 ods. 1 druhá veta Trestného poriadku v spojení s § 63 ods. 4 Trestného poriadku znamená, že posledným dňom na podanie dovolania v predmetnej trestnej veci bol 13. november 2017 (keďže 12. november 2017, ktorý svojim číselným označením zodpovedá dňu, v ktorom nastala udalosť určujúca začiatok plynutia lehoty - doručenie rozhodnutia prvostupňového súdu - bol dňom pracovného voľna, za posledný deň na podanie dovolania bolo v zmysle § 63 ods. 5 Trestného poriadku potrebné považovať najbližší pracovný deň).

Z predloženého spisového materiálu pritom vyplýva, že dovolanie obvineného bolo prvýkrát podané vlastným písomným podaním z 22. januára 2018 (č.l. 183-185 spisu), ktoré však bolo prostredníctvom obhajcu JUDr. Jána Burociho podaním z 1. marca 2018 vzaté späť (č.l. 201 spisu). Následne podal obvinený opätovne dovolanie spolu so žiadosťou o navrátenie lehoty dňa 15. októbra 2018 (č.l. 231-238

spisu), následne aj prostredníctvom obhajcu podaním z 20. februára 2019, doručeným okresnému súdu 1. marca 2019 (č.l. 258-259 spisu), o ktorom dovolaní sa rozhoduje v predmetnej veci. Z uvedeného je zrejmé, že lehota na podanie dovolania v posudzovanej veci dodržaná nebola, a to ani v prípade jej počítania odo dňa podania dovolania vlastným písomným podaním obvineného (t.j. od 15. októbra 2018, porovnaj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 5. februára 2014, sp. zn. I. ÚS 217/2013). Pre úplnosť je potrebné dodať, že lehota na podanie dovolania by v predmetnej veci nebola dodržaná ani pri prvom dovolaní obvineného, ktoré podal vlastným písomným podaním z 22. januára 2018, pretože už toto dovolanie bolo podané dva mesiace a osem dní po uplynutí trojročnej lehoty na podanie dovolania.

Ak obvinený zmešká lehotu na podanie opravného prostriedku (v tomto prípade dovolania), môže v prípade splnenia podmienky tzv. dôležitého dôvodu požiadať o jej navrátenie v zmysle § 64 ods. 1 Trestného poriadku. Dôležitými dôvodmi sú podstatne významné prekážky brániace uplatneniu práva osobného charakteru (napr. vážna choroba) alebo objektívne okolnosti - napr. nesprávne uvedenie poučenia v rozhodnutí (porovnaj Čentěš, J. a spol. Trestný poriadok - Veľký komentár. EUROKÓDEX, s.r.o., 2014, s. 201).

Obvinený svoju žiadosť o navrátenie lehoty odôvodnil tým, že nie je „vyštudovaný právnik“ a z tohto dôvodu nemal vedomosť o možnosti podať dovolanie, ani ho o tejto možnosti orgány činné v trestnom konaní ani súd nepoučili. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že obvineným uvádzané dôvody nie je možné považovať za tzv. dôležité dôvody, ktoré by odôvodňovali navrátenie lehoty v zmysle § 64 ods. 1 Trestného poriadku. Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní Okresného súdu Spišská Nová Ves zo 7. novembra 2014 vyplýva, že obvinený bol poučený o svojom práve urobiť niektoré z vyhlásení podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona, ako aj o následkoch vyhlásenia v zmysle § 257 ods. 2 Trestného poriadku (č.l. 135 spisu). Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že v predmetnej veci nešlo o prvé trestné konanie, ktoré sa voči obvinenému viedlo. Z odpisu z registra trestov obvineného, nachádzajúceho sa na č.l. 133 spisu je zrejmé, že pred spáchaním skutku, za ktorý bol Okresným súdom Spišská Nová Ves dňa 7. novembra 2014 odsúdený, bol šesťkrát súdne trestaný, prvýkrát už v roku 2000. Je ťažko uveriteľné, že obvinený až štyri roky po skončení svojho siedmeho trestného konania, ktoré sa proti nemu viedlo (v januári 2018), po osemnástich rokoch od svojho prvého odsúdenia zistil, že existuje možnosť podania mimoriadneho opravného prostriedku - dovolania (za situácie, keď Trestný poriadok č. 301/2005 Z.z., ktorý zaviedol možnosť podania dovolania, bol v januári 2018 platný a účinný už dvanásť rokov). Navyše, ak by tomu aj tak bolo, ustanovenie § 64 ods. 1 Trestného poriadku predpokladá, že oprávnená osoba (v tomto prípade obvinený) požiada o navrátenie lehoty do troch dní od odpadnutia prekážky, ktorá jej bránila v podaní opravného prostriedku a ak nebol opravný prostriedok podaný, spojí ho s touto žiadosťou. Obvinený vo svojom vlastnom písomnom podaní ani prostredníctvom obhajcu neuviedol, v ktorý konkrétny deň malo dôjsť k odpadnutiu prekážky, ktorá mu bránila v podaní dovolania tak, aby bolo možné posúdiť, či bola žiadosť o navrátenie lehoty spolu s dovolaním podaná do troch dní od odpadnutia prekážky. Z predloženého spisového materiálu je navyše zrejmé, že obvinený F. Š. prvú žiadosť o navrátenie lehoty zaslal Okresnému súdu Spišská Nová Ves už 27. decembra 2017 (č.l. 179-181 spisu, k tejto žiadosti však nebolo pripojené dovolanie, pozn.), ktorú žiadosť však podaním z 1. marca 2018 spolu so svojim obhajcom vzal späť (č.l. 201 spisu). Z uvedeného je zrejmé, že žiadosť obvineného o navrátenie lehoty z 15. októbra 2018 (ktorú podal spoločne s dovolaním) nespĺňa ani zákonnú podmienku podania opravného prostriedku do troch pracovných dní od odpadnutia prekážky.

Podľa § 382 písm. a) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané oneskorene.

Na základe všetkých uvedených skutočností je zrejmé, že dovolanie obvineného bolo podané oneskorene, pričom nie sú splnené ani zákonné podmienky na navrátenie lehoty na podanie dovolania v zmysle jeho žiadosti. Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.